

- 1) Poznejte slova v přesmyčkách. Po vylúštení jistě snadno poznáte, co mají všechna slova společného: jedná se o _____

JEKRČÍ _____ NÁSŘEKL _____ KÁVOŘ _____

CEVŠ _____ ŘÁLHIC _____ VRABŘÍ _____

KAPŘE _____ LHÁŘRTU _____ ŘÍČHRN _____

KEŘZNÍ _____ KEMANÍK _____ MEČÍKZNÁ _____

LYMŘÁN _____ SIŘTAK _____ BLOKOČUNÍK _____

KNÍZDE _____ KŘENÍPÁR _____ STAŘE _____

- 2) Přečtěte si následující text:

Podle archivu města Jevíčka je doloženo, že první a nejstarší cech byl cech krejčích, kterým udělil v roce 1562 cechovní artikule šlechtic a majitel města Jindřich Podstatský z Prusinovic na Jevíčku, mimo jiné stavitel jevíčského zámku. Krejčovský cech byl ve městě velmi početný, např. v roce 1732 bylo v Jevíčku patnáct krejčích. Ve stejném roce zde bylo dvacet tkalců a tři barvíři (krásnobarvíři, modrobarvíři a černobarvíři).

... Každý cech měl svá zasedání, na kterých se dodržovala železná pravidla. Chování u stolu mělo svoje předpisy, např. nikdo nesměl poškozovati cínové talíře, krásti nože nebo vidličky, vysmrkat se do kadeří souseda, hádati se s hostinským nebo někoho napadnout. V řádu jednoho cechu je doslova uvedeno: „Když někdo vypije tolik, že vypité vyzvrací, musí zaplatit ostatním čtvrtku piva jako pokutu.“ Podle cechovního řádu musel též mistr zaručit tovaryšům pravidelnou návštěvu lázní – jednou týdně nebo alespoň jedenkrát měsíčně. Poplatek za lázeň včetně příspěvku na pivo po lázni platil mistr. Mistři a tovaryši někdy unaveni dlouhou pracovní dobou (od 5 hodin do 20 hodin včetně soboty), jindy znaveni nedělním pitím, udělali si tzv. „modré pondělí“.

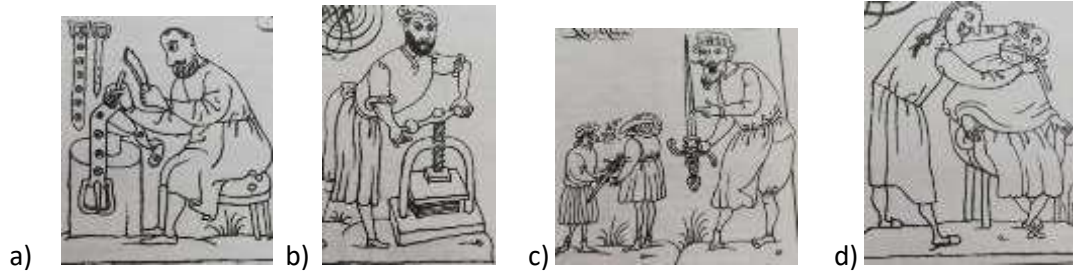
... trestání mistrů, kteří podváděli a okrádali zákazníky. Byly to většinou velmi přísné tresty, v Jevíčku např. byla železná klec blízko dnešní kašny na náměstí, a do ní byli dávání šejdíři a lichváři až do roku 1788. U klece byl pranýř (sloup hanby), u kterého byli připoutáni obyčejně odsouzení za přestupky v oblasti majetkového práva (krádeže, loupeže), někdy i mrskáni, eventuálně vypovězeni z města. Rovněž zde byly prováděny i vedlejší tělesné tresty jako uřezávání uší, jazyka, useknutí ruky, znamení rozpáleným železem – tzv. „cejch“ aj. Potrestání v kleci nebo u pranýře znamenalo pro potrestaného ztrátu cti, takový člověk nemohl být členem žádného cechu a přestal být plnoprávným členem společnosti.

- 3) Jak se nazývá řemeslnické sdružení, které hájilo práva a zájmy svých členů, dohlíželo na kvalitu a cenu výrobků a staralo se o výchovu učedníků a skládání mistrovských zkoušek?
- 4) Čím se podle vás zabývali *krásnobarvíři*?
- 5) Kolik hodin denně mistři a tovaryši pracovali? Kolik hodin odpracovali za týden? Porovnejte tento počet s dnešní dobou. Kolik hodin týdně se smí pracovat v ČR?
- 6) Vyhledejte, co znamenalo, že si mistři a tovaryši udělali *modré pondělí*.
- 7) Vyhledejte, kdo byl **šejdír** a **lichvář**. Můžeme se s těmito lidmi setkat i v dnešní době?
- 8) Srovnejte trestání provinilců v Jevíčku v 18. století a dnes. Najdete nějakou shodu s dnešní dobou? Který způsob potrestání vám přijde účinnější? Ten dřívější, nebo dnešní?

9) Spojte označení řemeslníka, který dříve působil v Jevíčku, a jeho náplň práce:

Prýmkař	• vyráběl klobouky podle vlastního návrhu a jiné pokrývky hlavy
Koželuh	• vyráběl líh a kořalku ze zkaženého vína pomocí kvasnic, droždí, ze sladů kvašených a zapařených
Soukeník	• řemeslník, který vyráběl tkaniny na tkalcovském stavu, zpracovával ovčí vlnu a později i jiné příze
Modistka	• potahoval nábytek a kočáry látkou
Sládek	• řemeslník vyrábějící různá mýdla z tuků
Čalouník	• vyráběl různé ozdoby na šaty, ozdobné střípce, třásně, ozdobné korálky a provazy
Tkadlec	• vařil pivo, za výrobu piva ručil celým svým majetkem
Mydlář	• řemeslník, který zpracovával ovčí vlnu
Vinopalník	• černokožešník, zpracovával zvířecí kůže, vyráběl z nich měkkou pružnou useň (zpracovaná kůže), kterou pak dále zpracovávaly ševci, brašnáři, sedláři a další řemeslníci

10) Poznejte podle obrázku, o která řemesla jde:

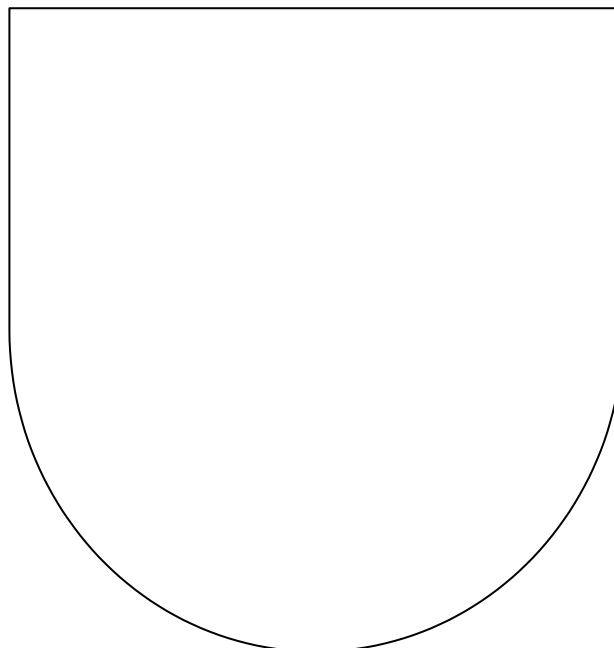

11) Najděte v mapě Jevíčka ulice pojmenované po dřívějších řemeslech.

12) Cechy používaly své vlastní znaky, které symbolizovaly jejich řemeslo. Poznejte podle těchto znaků, o které cechy jde:

13) Zkuste vytvořit cechovní znak pro jedno z těchto řemesel: *kadeřník, zámečnick, řezník, zedník, horník, kloboučník, švec*. Vaši spolužáci budou muset váš cechovní znak poznat.

14) Pojdme si shrnout, co vše jste se naučili nového díky tomuto pracovnímu listu.

Zapište do pyramidy podstatné informace o dnešní tematice, tedy **starých řemeslech v Jevíčku**.

Nejvýš bude pojmenování a hlavní myšlenka, směrem dolů pak zapisujte vysvětlující a méně podstatné informace či zajímavosti.

